

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Філологічний факультет

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкільне бібліотекознавство

Освітня програма: Середня освіта (українська мова і література)

Спеціальність: 014.01 Українська мова і література

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Шкільне бібліотекознавство
Викладач	кандидат філологічних наук, доцент Бігусяк Михайло Васильович
Контактний телефон викладача	0506112037
E-mail викладача	bihusjak@ukr.net
Формат дисципліни	Денна, заочна, дистанційна
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=78&id_cou=7189
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводиться на практичних заняттях та на сайті дистанційного навчання
2. Анотація до курсу	
<p>Практика минулих років доводить, що у загальноосвітніх навчальних закладах щорічно не вистачає спеціалістів, які б могли на високому професійному рівні здійснювати бібліотечно-інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу. Як правило, цю важливу ділянку освітнього комплексу доручають адміністрації шкіл вчителям-філологам. Саме тому курс «Шкільне бібліотекознавство», як навчальна дисципліна майбутнього вчителя-філолога, покликана сформувати фахове розуміння у нього основних проблем шкільного бібліотекознавства сприяти ефективному засвоєнню теоретичних засад цієї дисципліни, питань організації й управління та застосування новітніх технологій обслуговування користувачів шкільних бібліотек. Також під час засвоєння цього курсу студенти повинні опанувати знання з фондознавства та бібліографознавства, ознайомитися з інноваційними технологіями в роботі шкільної бібліотеки, вміти практично надавати бібліотечний сервіс в освітянських закладах.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни – сформувати у студентів-філологів фахове розуміння основних проблем шкільного бібліотекознавства, сприяти ефективному засвоєнню теоретичних засад шкільного бібліотекознавства, питань його організації й управління, новітніх технологій обслуговування користувачів шкільних бібліотек.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни полягає у тому, що під час навчання студенти повинні засвоїти ряд теоретичних понять шкільного бібліотекознавства, фондознавства та бібліографознавства, ознайомитися з інноваційними технологіями в роботі шкільної бібліотеки, підготувати їх до практичного надання бібліотечного сервісу в освітянських закладах.</p> <p>Основні цілі вивчення курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - освоїти методику та структуру практичної діяльності шкільних інформаційних бібліотечних центрів; - вивчити методику бібліографічного опису документа, УДК; - засвоїти інноваційні технології організації роботи шкільної бібліотеки; - набути навиків формування бібліотечного фонду з урахуванням специфіки закладу освіти, раціонально розміщувати та вести облік основних та додаткових бібліотечних фондів, їх зберігання та реєстрацію; - організувати і вести довідково-бібліографічний апарат, використовуючи традиційні і сучасні електронні носії інформації з метою багатоаспектного розкриття бібліотечного фонду; - вивчати інформаційні потреби вчителів, учнів, батьків, здійснювати їх диференційоване обслуговування, застосовуючи традиційні та інноваційні методи індивідуальної, групової та масової роботи; - вести роботу з популяризації бібліотечно-бібліографічних знань серед учнів. 	

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен мати:

- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності;
- здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України;
- здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови;
- здатність кваліфіковано застосовувати сучасні принципи, підходи, прийоми і засоби формування комунікативної компетентності учнів закладів середньої освіти;
- здатність до реалізації виховної функції під час навчання;
- здатність зберігати і примножувати мистецько-культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери;
- здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері.
- вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання;
- знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- мати навички пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (педагогічної, наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- мати навички відбирати навчальний матеріал, що відповідає процесу комунікації й посилює та доступний для учнів різних вікових груп у закладах середньої освіти, передбачити можливі навчальні проблеми, з якими учні можуть зіткнутися на уроці;
- організовувати та проводити виховні заходи в навчальних закладах

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			18		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний/ вибірковий	
8	Шкільне бібліотекознавство	4		вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання

<p>Тема 1. Нормативно-правова база діяльності шкільних бібліотек.</p>	Лекція	№ 9, 11,12,15, 16	2 год Опрацювати відповідні наукові джерела		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
<p>Тема 2. Положення про бібліотечно-інформаційний центр загальноосвітнього закладу.</p>	Лекція	№ 15, 23			
<p>Тема 3. Основні аспекти діяльності шкільного бібліотекаря: сучасні тенденції.</p>	Лекція	№ 2 ,5, 6, 7, 8, 18, 20,21, 22	2 год		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
<p>Тема 4. Організація бібліотечного фонду шкільної бібліотеки та облік документів.</p>	Лекція	№ 1, 7, 10, 11	2 год		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
<p>Тема 5. Основні різновиди інформаційно-бібліографічної роботи у шкільній бібліотеці в сучасних реаліях буття.</p>	Лекція	№ 1, 7, 9, 14	2 год		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
<p>Тема 6. Сучасні тенденції шкільного бібліотечного сервісу.</p>	Лекція	№ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 , 12, 13, 18	2 год		Протягом семестру згідно розкладом занять 3
Практичні заняття					
<p>Тема 1. Нормативно-правова база діяльності шкільних бібліотек.</p> <p>1. Вступ. Предмет та завдання навчальної дисципліни “Шкільне бібліотекознавство”.</p> <p>2. Законодавчі документи про діяльність шкільних бібліотек.</p> <p>3. Маніфест шкільних</p>	Практичне заняття	№ 9, 11,12,15, 16	2 год	5 балів	Протягом семестру згідно розкладом занять 3

<p>бібліотек.</p> <p>4. Маніфест ІФЛА про Інтернет.</p> <p>Тема 2. Положення про бібліотечно-інформаційний центр загальноосвітнього навчального закладу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Положення про бібліотеку загальноосвітнього закладу. 2. Положення про бібліотечно-інформаційний центр загальноосвітнього закладу. 3. Правила користування бібліотекою. 4. Типові інструкції у діяльності шкільної бібліотеки. 	<p>Практичне заняття</p>	<p>№ 15, 23</p>	<p>2 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно розкладом занять</p> <p>3</p>
<p>Тема 3. Основні аспекти діяльності шкільного бібліотекаря: сучасні тенденції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управління бібліотекою. 2. Структура та штати бібліотеки. 3. Основні напрями роботи шкільної бібліотеки. 4. Посадова інструкція шкільного бібліотекаря. 	<p>Практичне заняття</p>	<p>№ 2 ,5, 6, 7, 8, 18, 20,21, 22</p>	<p>2 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно розкладом занять</p> <p>3</p>
<p>Тема 4. Організація бібліотечного фонду шкільної бібліотеки та облік документів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація бібліотечного 	<p>Практичне заняття</p>	<p>№ 1, 7, 10, 11</p>	<p>2 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно розкладом занять</p> <p>3</p>

<p>фонду шкільної бібліотеки.</p> <p>2. Різновиди обліку документів.</p> <p>3. Інвентаризація основного бібліотечного фонду.</p> <p>4. Інвентаризація фонду шкільних підручників.</p>					
<p>Тема 5. Основні різновиди інформаційно-бібліографічної роботи у шкільній бібліотеці в сучасних реаліях буття.</p> <p>1. Каталогізація шкільних бібліотечних фондів.</p> <p>2. Довідково-бібліографічний апарат: традиційні та сучасні носії інформації.</p> <p>3. Бібліографічний опис документів.</p> <p>4. Основні аспекти та проблеми впровадження Універсальної десятикової класифікації (УДК).</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>№ 1, 7, 9, 14</p>	<p>2 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно розкладом занять</p> <p style="text-align: right;">3</p>
<p>Тема 6. Сучасні тенденції шкільного бібліотечного сервісу.</p> <p>1. Шкільна бібліотека як засіб формування освітньо-виховного простору навчального закладу.</p> <p>2. Інноваційні ідеї та варіативні форми</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>№ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 18</p>	<p>2 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно розкладом занять</p> <p style="text-align: right;">3</p>

<p>організації різних видів діяльності шкільного бібліотекаря.</p> <p>3. Основні форми популяризації бібліотечного фонду.</p> <p>4. Планування роботи у шкільній бібліотеці.</p>					
<p>Тема 7. Трансформації діяльності бібліотеки на шляху покращення її іміджу.</p> <p>1. Сучасні напрями виставкової діяльності у бібліотеці.</p> <p>2. Основні складові популяризації бібліотечно-бібліографічних знань серед різних категорій користувачів.</p> <p>3. Аналітико-діагностичні форми роботи шкільного бібліотекаря.</p> <p>4. Ознайомлення із діяльністю сучасної бібліотеки Ліцею № 23 імені Р.Гурика Івано-Франківської міськради.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>№ 5, 7, 12, 13, 22</p>	<p>2 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно розкладом занять 3</p>
<p>Тема 8. Основні аспекти та проблеми впровадження Універсальної десяткової класифікації.</p> <p>1. На шляху впровадження УДК.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>№ 23</p>	<p>2 год</p>	<p>5 балів</p>	<p>Протягом семестру згідно розкладом занять 3</p>

<p>Зустріч із працівниками відділу комплектування та каталогізації бібліотечних фондів Наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника.</p> <p>2. Перегляд навчального фільму “УДК – історія та шляхи вдосконалення”.</p> <p>Тем 9. Захист сценаріїв проведення масового заходу, бібліотечних уроків-тренінгів. Написання контрольної роботи.</p>	<p>Практичне заняття</p>		<p>2 год</p>	<p>5 балів</p> <p>10 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно розкладом занять</p>
Самостійна робота					
<p>1. Підготовка залікової роботи (скласти річний план роботи шкільної бібліотеки з вказівкою на навчальний заклад певного регіону).</p> <p>2. Розробити сценарій проведення: масового заходу, бібліотечного уроку-тренінгу тощо (за вибором студента).</p> <p>3. Написання реферату на одну із запропонованих тем:</p> <p>1. Шкільні (гімназійні) бібліотеки (вказати свій регіон) міжвоєнного періоду: організаційні засади формування та шляхи розвитку.</p> <p>2. Історія заснування та шляхи розвитку шкільної бібліотеки (вказати заклад в</p>	<p>Самостійна робота</p>		<p>20 год</p> <p>20 год</p> <p>5 год</p>		

<p>котрому навчались).</p> <p>3. Національно-патріотичне виховання в роботі шкільної бібліотеки.</p> <p>4. Сучасна виставкова діяльність бібліотеки.</p> <p>5. Трансформації діяльності бібліотеки на шляху покращення її іміджу.</p> <p>6. Бібліотечний воркшоп як метод упровадження інтерактивних технологій.</p> <p>7. Метод проектів у формуванні компетентного користувача бібліотеки.</p> <p>8. Аналітично-діагностичні форми роботи бібліотекаря: визначення інтересів учнів у читанні художньої, публіцистичної, історичної енциклопедичної літератур тощо.</p> <p>9. Форми співпраці та методи роботи бібліотекаря з педколективом у проведенні масових заходів.</p> <p>10. Шкільна бібліотека – осередок краєзнавчої роботи з учнями.</p>					
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання здійснюється за національною шкалою ECTS на основі 100-бальної системи. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» - https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka%c2%bb.pdf</p> <p>Поточне оцінювання та самостійна робота:</p> <p>Робота на заняттях - 45</p> <p>Контрольна робота - 10</p> <p>Річний план - 20</p> <p>Розробка сценарію - 20</p> <p>Реферат - 5</p>
--	---

Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне і емпірично довершене висвітлення питань
Практичні заняття	Оцінюються за 5-ти бальною системою.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню.
7. Політика курсу	
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1. https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf	
8. Рекомендована література	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Бабич В. Бібліографічні джерела українознавства / В.Бабич // Вісник Книжкової палати.- 2000.- № 10.- С. 11-15. 2. Виставкова діяльність: сучасні тенденції // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 4(76).- С. 1-3. 3. Захарова Р.І. Національно-патріотичне виховання в роботі шкільної бібліотеки / Р.І.Захарова // Шкільний бібліотекар.- 2016.- № 9 (69).- С. 12-14. 4. Зубкова Н.І. Розвиток шкільної бібліотеки як засіб формування освітньо-виховного простору навчального закладу / Н.І.Зубкова // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 6 (78).- С. 4-8. 5. Зубрицька І.Є. Інноваційні ідеї та проблеми сучасної шкільної бібліотеки / І.Є.Зубрицька // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 7(79).- С. 6-9. 6. Клочек М.І. Креативні методи співпраці шкільного бібліотекаря та вчителів як засіб розвитку громадянської компетентності учнів / М.І.Клочек // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 4(76).- С. 14-18. 7. Кушнарєнко Н.М. Бібліотечне краєзнавство: підручник.- К.: Знання 2007.- 502 с. 8. Мамедова Ю.П. Популяризація книги та читання в шкільній бібліотеці / Ю.П.Мамедова // Шкільний бібліотекар.- 2016.- № 11(71).- С. 6-8. 9. Омеляненко Л.І. Шкільна бібліотека – інформаційний центр навчального закладу / Л.І.Омеляненко // Шкільний бібліотекар.- 2016.- № 7(67).- С.5 10. Пелєх В.В. Микало О.В. Алгоритм інвентаризації бібліотечного фонду шкільних підручників: конструктивний підхід / В.В.Пелєх О.В.Микало // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 8(80).- С. 13-21. 11. Світашова В.В. Бібліотечно-інформаційний центр навчального закладу – територія якісної та корисної інформації / В.В.Світашова // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 7(79).- С. 10-13. 12. Світашова В.В. ІБЦ – осередок виховання школярів / В.В.Світашова // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 7(79).- С.7 13. Ткаченко Г.М. Бібліотренінги як метод промоції дитячого читання / Г.М.Ткаченко // Шкільний бібліотекар.- 2016.- № 11(71).- С. 2-6. 14. Швецова-Водка Г.М. Вступ до бібліографознавства: навч.посібник.- К.: Кондор 2008.- 216 с. 	

15. Шкільна бібліотека: нормативно-правове забезпечення / уклад. О.М.Куликова.- Х.: Основа 2014.- 224 с.

Допоміжна

16. Бібліотечна професія: творчість без кордонів // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 7(79).- С. 2-4.

17. Бібліотеки майбутнього, які існують сьогодні // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 7(79).- С. 22-24.

18. Гуркаленко І.В. Реклама книги й бібліотеки – сучасний засіб просування читання / І.В.Гуркаленко // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 1(73).- С. 6-9.

19. Надрага М. Шкільні (гімназійні) бібліотеки міжвоєнного Львова: організаційні засади формування і кількісний склад фондів / М. Надрага // Вісник Львівського університету. Сер. Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології.- 2014.- вип.9.- С. 74-80.

20. Петрук Н.О. Розвиток професійної компетентності та творчої активності шкільних бібліотекарів у системі методичної роботи НМЦ / Н.О.Петрук // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 5(77).- С. 9-11.

21. Світашова В.В. “Професійний розвиток бібліотекаря” (творча лабораторія) /В.В.Світашова // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 3(75).- С. 9-10.

22. Федоренко Л.Ф. Імідж сучасного бібліотекаря. Заняття з елементами тренінгу / Л.Ф.Федоренко // Шкільний бібліотекар.- 2017.- № 3-4(327-328).- С. 29-31.

Інформаційні ресурси

23. www.osnova.com/ua. <http://journal.osnova.com.ua/journal/44>

Викладач _____ Бігусяк М.В.